

## Forslag

til

### Lov om regionplanlægning.

Fremsat den 23. januar 1963 af *boligministeren*.

**§ 1.** Efter forhandling med byplannævnet kan boligministeren bestemme, at der for nærmere fastsatte områder skal iværksettes regionplanlægning.

*Stk. 2.* Boligministeren kan efter forhandling med byplannævnet ændre grænserne for de enkelte områder.

**§ 2.** For hvert område nedsættes et udvalg med den opgave at forestå regionplanlægningen, herunder udarbejde regionplaner.

*Stk. 2.* Udvalget har følgende sammensætning:

- 1) en af boligministeriet udpeget formand,
- 2) 18 medlemmer, repræsenterende kommunalbestyrelserne inden for området, herunder vedkommende amtsråd og
- 3) 9 medlemmer, repræsenterende ministerierne og centrale og lokale planlægningsmyndigheder.

*Stk. 3.* Boligministeren kan efter forhandling med byplannævnet udvide antallet af medlemmer.

*Stk. 4.* De i stk. 2, nr. 2, anførte medlemmer udpeges af de pågældende kommuner. I tilfælde af uenighed træffes afgørelsen af boligministeren efter forhandling med byplannævnet.

*Stk. 5.* De i stk. 2, nr. 3, anførte medlemmer udpeges af boligministeren efter forhandling med de pågældende myndigheder.

*Stk. 6.* Udvalgenes udgifter afholdes af statskassen.

**§ 3.** Regionplanudvalget skal inden for de rammer, som måtte være fastlagt ved en landsplanlægning, og i samarbejde med

Boligmin. 2. kt. j. nr. 90-5-1962.

regionplanudvalg for tilgrænsende planområder tilvejebringe en regionplan, der angiver retningslinjer for den fremtidige beliggenhed og fordeling i området af større offentlige institutioner, forsyningsanlæg og -områder og trafikkanlæg og -ruter og for beliggenheden af arealer til fremtidig byudvikling, sommerhusbebyggelse og friluftsmål. I fornødent omfang kan også rækkefølgen i arealernes udbygning angives.

*Stk. 2.* Ved udarbejdelsen af regionplanen skal regionplanudvalget i fornødent omfang forhandle med de interesserede lokale og andre myndigheder.

**§ 4.** Forslag til regionplaner skal, efter at der har været givet kommunalbestyrelserne og andre interesserede inden for området lejlighed til inden for en frist på 3 måneder at fremkomme med deres bemærkninger til forslaget, indsendes til boligministeren, der giver byplannævnet og landsplanudvalget og eventuelt andre interesserede lejlighed til at ytre sig over forslaget.

*Stk. 2.* Boligministeren kan herefter meddele en godkendelse af forslaget eller kan foranledige, at regionplanudvalget på ny overvejer forslaget.

**§ 5.** Et regionplanudvalg kan over for vedkommende myndigheder rejse spørgsmål om nedsættelse af byudviklingsudvalg eller andre udvalg til løsning af planlægningsopgaver inden for regionplanområdet.

*Stk. 2.* Ved planlægning inden for regionplanområdet skal der i den enkelte plan optages en bemærkning om, hvorvidt planen

er i overensstemmelse med regionplanen eller eventuelt forslaget til denne, og eventuel afvigelse fra regionplanen skal begrundes.

*Stk. 3.* Forslag til byudviklingsplaner, fredningsplaner og tilsvarende samlede planer må ikke godkendes af vedkommende myndighed, før der er indhentet udtalelse fra regionplanudvalget om forslaget. Det samme gælder forslag om placering af de i § 3 anførte anlæg m. v.

*Stk. 4.* Er udtalelse ikke fremkommet senest 3 måneder efter, at udvalget har modtaget forslaget, anses udvalget for ikke at have bemærkninger til forslaget.

*Stk. 5.* Såfremt de i stk. 1 nævnte forslag kun vedrører en enkelt kommune eller en mindre del af regionplanområdet, skal udtalelse fra regionplanudvalget ikke indhentes, medmindre udvalget fremsætter ønske herom.

**§ 6.** Regionplanudvalget skal til sit arbejde antage tilstrækkelig medhjælp med

den fornødne faglige erfaring i fysisk planlægning, økonomiske og administrative forhold og andre sagsområder (trafikforhold, erhvervsforhold, geografi, sociologi og hygiejne m. v.).

*Stk. 2.* Boligministeren kan pålægge et regionplanudvalg til brug for de centrale statsinstitutioner at tilvejebringe særligt oplysningsmateriale vedrørende regionen eller dele deraf.

*Stk. 3.* Kommunalbestyrelser og andre myndigheder inden for regionplanområdet skal på anmodning meddele regionplanudvalgene de for udvalgets arbejde nødvendige oplysninger.

*Stk. 4.* Boligministeren fastsætter de nærmere regler for regionplanudvalgenes virksomhed.

**§ 7.** Loven vil være at forelægge til revision i folketingsåret 1967-68.

**§ 8.** Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

### Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget tilsigter at støtte og fremme den fælles planlægning inden for større områder af landet (regioner), som er påbegyndt eller påtænkt flere steder, og som dels er værdifuld i sig selv, dels vil være nyttig i forbindelse med den statslige landsplanlægning, og dels endelig kan blive nødvendig for at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af landets jord ved den forventede nærmere forbindelse med andre europæiske lande.

Regionplanlægning er i sig selv ikke en ny foranstaltning. I de sidste 5 år er der mange steder i landet på kommunalt initiativ indledt en egns- eller regionplanlægning. For Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter er der efter forslag af Hovedstadskommunernes Samråd foreløbig udarbejdet en principskitse til udviklingen frem til 1980. I Nordjylland er der med tilslutning af amtsråd, byråd og sogneråd i Hjørring, Thisted og Ålborg amter påbegyndt en samlet regionplanlægning. I Midtjylland har Randers og Århus amtsråd og kommunerne i Århusegnen besluttet at iværksætte en planlægning af denne egn. By- og sogneråd og amtsrådet i Vejle amt har også ladet indlede en regionplanlægning. På Fyn er det på tilsvarende måde vedtaget at påbegynde en sådan planlægning, foreløbig især for Odense amt, senere for hele

landsdelen. I Sønderjylland har amtmændene og borgmestrene indledningsvis drøftet en samlet planlægning af landsdelen, og i Vestjylland er lignende sket. I Vestsjælland undersøges muligheden for en fælles planlægning i samvirke mellem fire købstæder og Holbæk og Sorø amtsråd.

Baggrunden for disse „planlægnings-forbund“ synes dels at være en stadig tydeligere erkendelse af, at nutidens trafikale udvikling har skabt så god forbindelse inden for væsentlig større områder end før, at der er mulighed for udvidet samarbejde om udnyttelsen af ressourcer og anlæg og frembringelsen af ny udvikling — dels en voksende kommunal erfaring for, at en samlet planlægning af de fysiske rammer for udnyttelsen og udviklingen er formålstjenlig.

Ligeledes erkendes det i stigende grad, at der er behov for en områdevis koordinering af den undersøgelses- og planlægningsvirksomhed vedrørende byudvikling, skolefordeling, sygehusvæsenet, fredning, kommuneinddeling og andre sektorer af det offentlige felt, som også i de senere år er påbegyndt i talrige amter eller større områder. En sådan koordinering vil være et naturligt led i en regionplanlægning.

En regionplanlægning kan desuden forbedre

grundlaget for de egnsudviklingsbestræbelser, der som bekendt udfoldes i flere af landets dele.

Der er i flere tilfælde fremsat ønske om hjælp fra staten til dette sammenfattende planlægningsarbejde. Det forekommer rimeligt at støtte det mest muligt, men uden at fratage det dets lokale præg. Dog vil det i så fald være naturligt at tilvejebringe en overensstemmelse mellem planlægningsområderne, som for øjeblikket nogle steder griber ind over hinanden og andre steder efterlader udkædede egne, og også at opnå en vis overensstemmelse i planlægningens indhold og organisation i de forskellige områder, således at bl. a. et samarbejde lettes.

I forhold til den landsplanlægning, som regeringen lod påbegynde i foråret 1961 ved at nedsætte et landsplanudvalg, må — som det allerede er anført i udvalgets kommissorium — en regional planlægning betragtes som et nødvendigt supplement. Dels må landsplanarbejdet i vid udstrækning bygge på kendskab til stedlige forhold og ønskemål, dels er det ønskeligt at henlægge en større del af den nærmere udformning og videreførelse af planerne til lokale organer. Et gennemført regionplanarbejde vil således kunne blive et gavnligt mellemlid mellem landsplanlægningen og planlægningen i de enkelte kommuner og vil ligeledes ved sin foran omtalte koordinering af den stedlige sektorplanlægning kunne lette og lettes af den koordinerende del af landsplanarbejdet.

Det kunne måske umiddelbart forekomme betænkeligt at bidrage til regional lokal planlægning, så længe der endnu ikke foreligger en politisk målsetting og hovedlinier for landsplanen. Det lokale planlægningsarbejde må imidlertid indledes med en del undersøgelser, analyser og prognoser samt en klargøring af de stedlige ønskemål. Det er netop af værdi, at denne del af arbejdet kommer til at ske sideløbende med landsplanarbejdet i vekselvirkning med dette, og ved en organisering som foreslået vil det også snarere kunne undgås, at den lokale planlægning foregriber eller binder landsplanlægningen.

Som et led i bestræbelserne for at sikre anvendelsen af landets jord er der af landsplanudvalget udarbejdet og offentliggjort et forslag til en zoneplan 1962 for Danmark med forslag til inddeling af landets arealer i by- og industriudviklingsområder, yderligere interesseområder til samme formål, interesseområder for sommerhusbebyggelse og fredning m. v. samt rene landbrugsområder. Denne inddeling er imidlertid kun skematisk og foreløbig og forudsætter udtrykkelig en nærmere planlægning. Denne planlægning tænkes bl. a. udført af et større antal byudviklingsudvalg i henhold til byregule-

ringsloven; man henviser herved til det samtidigt fremsatte forslag om ændring af denne lov. Det vil antagelig være bedst, at koordinationen af disse byudviklingsplaner både indbyrdes og med den øvrige stedlige planlægning foretages lokalt i passende større områder. Regionale organer vil også af denne grund være hensigtsmæssige.

Den foreslåede regionplanlægning skulle således dels betegne en videreførelse og styrkelse af det sammenfattende planlægningsarbejde, som allerede er i gang i store dele af landet, dels være et forsøg på at samle nogle af de påtrængende yderligere planlægningsopgaver, som i forskellige områder enten er taget op isoleret eller er uløst. Lovforslaget tilsigter på denne vis også en bedre udnyttelse af det mandskab og de pengemidler, der kan afses til planlægning, og muliggør med hensyn til organisation og administration en forenkling, der senere antagelig kan videreføres yderligere.

Der vil ved iværksættelsen af en regionplanlægning kun blive tale om anvendelsen af en forholdsvis beskedne arbejdsstyrke. Man henviser herom til bemærkningerne til § 6.

#### Til § 1.

Efter regeringens opfattelse er det principielt ønskeligt, at regionplanlægning foretages over hele landet og altså snarest muligt iværksættes også for de områder, hvor det ikke er sket. Den nødvendige sagkyndige arbejdskraft dertil kan imidlertid — skønt den ikke er stor — være vanskelig at fremskaffe, og boligministeren foreslås derfor bemyndiget til at strække iværksættelsen af regionplanarbejdet i overensstemmelse med mulighederne og behovet derfor.

Som indledningsvis nævnt er der allerede tilvejebragt samling om planlægningen inden for en del større områder af landet.

Den påtænkte etapevis iværksættelse af regionplanarbejdet må imidlertid nødvendiggøre nærmere overvejelser om den hensigtsmæssige udstrækning i hvert enkelt tilfælde af et regionplanområde, og det foreslås derfor overladt til boligministeren og byplannævnet at finde frem til de mulige, praktiske løsninger.

Adgangen til at ændre områderne skyldes ønsket om senere at kunne foretage de justeringer af områderne, som indvundne erfaringer gør påkrævede.

Ved at kræve byplannævnets medvirken er det tilstræbt at give de kommunale interesser en væsentlig indflydelse.

## Til § 2.

Man lægger megen vægt på, at der i regionplanudvalgene kommer repræsentanter for de berørte kommunale organer, som dog selvsagt ikke alle kan få medlemmer af regionplanudvalget, hvis det skal få en størrelse, der kan sikre dets aktive medvirken i planlægningsarbejdet. Kommunale organer bør have den afgørende indflydelse ved at få til sikret flertallet i regionplanudvalget.

Repræsentationen for lokale og centrale planlægningsmyndigheder har til formål at sikre koordinationen med disse og at sikre, at planlægningssynspunkterne kommer frem ved udarbejdelsen af regionplanforslaget.

Der kan nedsættes underudvalg for planlægning inden for regionplanområdet, som evt. kan tage sig af specielle planlægningsopgaver.

Egnsplanarbejdet betales i et vist omfang for tiden af de lokale myndigheder, medens udgifterne ved udarbejdelsen af byudviklingsplaner og fredningsplaner afholdes fuldt ud af statskassen. Kræves der en systematisk regionplanlægning som led i et landsplanarbejde, bør udgifterne ved en sådan regionplanlægning formentlig afholdes fuldt ud af statskassen.

Der er ikke tale om, at andre planlægningsudgifter end de med en regionplanlægning forbundne i denne relation skal afholdes af statskassen.

## Til § 3.

Regionplanlægningens hovedopgaver må være på grundlag af undersøgelser og en sammenfattende vurdering at angive i store træk, hvor den bymæssige udvikling og den industrielle bebyggelse skal finde sted, eller hvor en mere detaljeret planlægning med henblik på en sådan udnyttelse skønnes umiddelbart fornøden, hvilke områder der skal bevares som landbrugsområder, samt hvilke områder der skal fredes eller tjene rekreative formål.

En stor del af arbejdet vil blive at fremskaffe foreliggende oplysninger og planer, ligesom regionplanarbejdet i vidt omfang vil bestå i at koordinere andet, i forvejen stedfindende planlægningsarbejde, som udføres af bl. a. de stedlige bevilgende myndigheder. Herunder må bl. a. påses sammenhængen med planer for tilgrænsende områder.

Det er tanken, at landsplanudvalget ved generelle vejledninger og undersøgelser skal støtte regionplanudvalgene i deres arbejde.

Det er endvidere af så stor betydning for regionplanarbejdet, at regionplanudvalget allerede på planlægningsstadiet forhandler med lokale og andre myndigheder — bl. a. fredningsplanudvalgene — at man har foreslået indsat en forskrift herom.

## Til § 4.

Af største vanskelighed er at fastlægge, hvor langt regionplanudvalgs myndighed skal gå i forhold til mere afgrænsede, lokale myndigheder og deres planer (byudviklingsudvalg, fredningsplanudvalg, amtsråd som vejmyndighed, kommunalbestyrelserne som byplanmyndighed o. s. v.) Disse myndigheder og planudvalg m. v. kan ved hjælp af regionplanerne under alle omstændigheder få en værdifuld og ofte uundværlig vejledning, men de pågældende myndigheder bør ved den daglige administration være selvstændige i forhold til regionplanudvalget.

Ifølge forslagens §§ 4 og 5 har regionsplanen kun vejledende karakter, og på indeværende tidspunkt, hvor der ikke foreligger erfaringer, har man indskrænket sig til i § 5, stk. 2 at foreskrive, at der ved den videre planlægning altid skal redegøres for forholdet til regionplanen, der desuden kun, ifølge forslagens § 3 skal angive retningslinier for områdets fremtidige anvendelse m. v.

De planer der bliver tale om inden for regionplanområdet, skal i forvejen i almindelighed godkendes af overordnede myndigheder; og der vil her formentlig kunne sikres et værdifuldt vekselvirknings- og samarbejdsforhold, idet den lokale myndighed normalt vil kunne komme i overensstemmelse med regionplanudvalget og dets plan, således at den godkendende myndighed herefter vil være indstillet på at godkende forslaget uden en fornyet efterprøvelse af de regionale forhold i planen.

Det betragtes som en selvfølge, at boligministeren inden godkendelsen af et regionplanforslag forelægger det for væsentligt berørte ministerier og styrelser m. v. Det forudsættes endvidere, at eventuelle mindretalsudtalelser om regionplanforslaget kommer til udtryk ved forslagens indsendelse til boligministeriet.

## Til § 5.

Der er ved bestemmelsen i § 5, stk. 1, udover de nævnte udvalg tænkt på f. eks. skoleplanlægning, sygehusplanlægning o. lign.

Princippet i forslaget i § 5, stk. 3 og 4 er, at der kun for de oversigtlige planer inden for regionplanområdet er foreskrevet en obligatorisk høring af regionplanudvalg, medens de øvrige planers forelæggelse for regionplanudvalget kræver en aktivitet fra dets side. Kommunale byplaner m. v. skulle herefter sædvanligvis ikke forelægges for regionplanudvalget.

## F. t. l. om regionplanlægning.

## Til § 6.

Forslaget tilsigter, at der ved regionplanlægning også er den nødvendige sagkyndige bistand med i arbejdet.

Omfanget heraf er det vanskeligt at skønne over. Man har dog ved det påbegyndte egnsplanarbejde, som er omtalt i de indledende bemærkninger, en vis vejledning. Man vil skønne, at der i hvert område bliver tale om c. 2 heldagsbeskæftigede teknikere,

hvortil kommer en vis deltidsbeskæftiget arbejdskraft og den nødvendige administrative og kontorsamt tegnemæssige bistand.

## Til § 7.

Da der er tale om en lovgivning på et felt, hvor der kun foreligger få erfaringer, foreslås loven overvejet på ny efter 5 års forløb.